

побудови навчального матеріалу, структури уроку, робили спроби зміни наявних освітніх стандартів і створення нових навчальних програм. До кінця ХХ століття зусиллями вчених-педагогів була створена досить струнка система поглядів і уявлень, які розкривають поняття інтеграції в освітньому процесі ЗП(ПТ)О.

Література

1. Білик Р. М. Реалізація інтегрованих процесів у системі професійної підготовки вчителів технологій. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія: Педагогічна.* 2014. Вип. 20. С. 246–249.
2. Рудницька Н., Тарнавська Н. Дидактична суть інтеграції та способи її реалізації в процесі навчання математики в закладі дошкільної освіти та початковій школі. *Молодь і ринок.* 2018, № 7 (162). С. 46–51.
3. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания: опыт педагогической антропологии. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2004. 576 с.
4. Формування змісту професійного навчання кваліфікованих робітників з інтегрованих професій: метод. посіб. / П. Г. Лузан, Ю. І. Кравець, Т. В. Пятничук. Київ: Інститут ПТО НАПН України, 2012. 136 с.
5. Чернецька Т. І. Сучасний урок: теорія і практика моделювання: навч. посіб. Київ: ТОВ «Прайдрук», 2011. 352 с.

Купрієвич Вікторія Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної та вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства зумовлює зміни підходів до професійного розвитку особистості. Це викликано тим, що нині в технічно розвиненому та економічно нестабільному світі в умовах потреби поліфункціональної діяльності кожна людина має самореалізуватися, саморозвиватися, самовдосконалюватися насамперед професійно, якісно та ефективно діяти, щоб бути конкурентоздатною та успішною у своїй професійній діяльності.

Зміна парадигми сучасної освіти потребує структурних, змістових і функціональних змін у всіх її ланках, зокрема в післядипломній. Саме тому сьогодні гостро актуалізується проблема безперервного професійного розвитку фахівців, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти. Потреба в постійному професійному самовдосконаленні зумовлена й систематичним оновленням теоретичних знань. Поява значних обсягів нової інформації веде до втрати актуальності

тих знань, якими володіє людина, різкого зниження її професійної компетентності. Лише спрямування на безперервність освіти забезпечуватиме успішну адаптацію фахівців до нових професійних викликів, гарантуватиме конкурентоздатність на ринку праці.

У наш час проблемі безперервної професійної освіти та розвитку професіоналізму фахівців присвячено численні наукові праці (В. Бондар, Н. Клокар, В. Ковальчук, В. Кремінь, В. Маслов, Н. Ничкало, В. Олійник, Л. Сергеева, М. Скрипник, Т. Сорочан).

Формула «освіта впродовж життя» має швидко стати не лише філософським обґрунтуванням української національної концепції неперервної освіти, а й життєвим кредо, філософією життя багатьох наших сучасників, які прагнуть самовдосконалення, самореалізації в усіх сферах діяльності й насамперед визначення й визнання її у професійній сфері. Саме система післядипломної освіти і є однією з найдієвіших ланок, яка стимулює фахівців до саморозвитку та самовдосконалення [4].

Розвиток професіоналізму педагогічних та науково-педагогічних працівників – це послідовне осмислення особистістю власної стратегії професійної діяльності, у ході якого розвиваються креативні структури наукового мислення.

Вважаємо за доцільне побудувати програму професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти через побудову таких процесуальних дій:

- навчання насамперед має бути практично спрямованим;
- здійснення спільної діяльності викладача і слухачів;
- надання допомоги педагогічним та науково-педагогічним працівникам у відборі теми науково-педагогічного дослідження з урахуванням їх потенційних можливостей;
- відбір наукової та науково-методичної літератури з теми дослідження;
- аналіз результатів власної професійної діяльності (конструювання педагогічної системи на основі узагальнення дослідно-експериментальної роботи);
- гнучкість у відборі змісту навчання;
- у слухачів була можливість вибору часу і темпів навчання.

Серед індивідуальних форм навчання фахівців центральне місце посідає самоосвіта та прагнення до самовдосконалення. Курси підвищення кваліфікації, як показує практика, дають сильний стимул для самоосвіти та професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників, вказують основні напрями для їхньої подальшої роботи в міжкурсовий період. При цьому слід максимально враховувати активність фахівців у самоосвіті, яка залежить від рівня розвитку професійної самосвідомості особистості, ступеня об'єктивності самооцінки, усвідомлення особистих потреб у підвищенні кваліфікації. Без пробудження внутрішньої активності професійний розвиток та самовдосконалення навряд чи можливі [4].

Післядипломна педагогічна освіта, що перебуває між двома полюсами – вимогами освітнього ринку в значенні інноваційності, ефективності, з

одного боку, та вимогами швидко реагувати на соціокультурні зміни, забезпечувати професіоналізм педагогічних та науково-педагогічних працівників – з іншого, потребує чіткої визначеності зі змістом та методикою післядипломного навчання для спеціалістів. Пріоритетним при відборі змісту вважаємо розроблення теоретичної моделі професіоналізму педагогічних та науково-педагогічних працівників, на основі якої обґрунтовується філософський, змістовий, технологічний компоненти післядипломної освіти педагогічних працівників. [7]. Отже, перед сучасною системою післядипломної освіти виникла необхідність розроблення та експериментальної апробації нових форм дидактичної взаємодії, що відбувається не один раз на п'ять років, а триває безперервно і ґрунтується на усвідомленні значущості процесу самостійного і цілеспрямованого здобуття потрібної інформації. Для цього необхідно проаналізувати, розробити та запровадити умови, за яких відбувається активізація мотиваційних, інтелектуальних, вольових зусиль фахівців, що спрямовані за залучення їх до системи безперервного професійного розвитку, самовдосконалення й саморозвитку.

Література

1. Карташова Л. А., Кириченко М. О., Сорочан Т. М. Антикризовий менеджмент підвищення кваліфікації. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2020. Т. 2. № 1. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-7-9>
2. Купрієвич В. О. Професійний розвиток викладачів у системі післядипломної освіти: *Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві*: тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., присв. 185-річчю Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова (м. Київ, 29–30 травня 2020 р.). С. 269–272.
3. Купрієвич В. Дистанційне навчання в системі підвищення кваліфікації як засіб професійного самовдосконалення керівників професійно-технічних навчальних закладів. *Післядипломна освіта в Україні*. 2017. № 1. С. 94–97.
4. Купрієвич В. О. Безперервне самовдосконалення керівників професійних навчальних закладів у системі післядипломної освіти. *Педагогічні науки: зб. наук. праць / Херсон. держ. ун-т*. 2016. Т. 2. Вип. LXIX. С. 73–76.
5. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень: сайт. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/252>
6. Покроева Л. Д. Модель організації самоосвітньої діяльності педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти. *Нова педагогічна думка: наук.-метод. журн.* Рівне, 2014. № 2 (78). С. 17–20.
7. Скрипник М. І. Дослідження проблем професіоналізму науково-педагогічних працівників у андрагогії. *Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: Філософські науки*. Київ: КУТЕП, 2013. Вип. 15. С. 165–177.